

pubudom, pomoću propagandom i t. d. učiniti u tom pogledu domovni usluge, koje se ne mogu cijeliti dosta visoko. Osobni obzir moraju stupiti natrag, gdje se ide za velike cilje.

Kako nam je poznato, ratno ministarstvo, pravo ejieneći domoljubno sudjelovanje, uvijek rado prima prijedloge. Glede ovjke spomenu te stvari je posebna provjerna kontrolna komisija ratnog ministarstva za opremljene: Beč, L., Riemergasse 9, pristojno mjesto.

Polag ustupa velikog broja žena u tvornice namjerava se lakodjer uzeti vojne invalide, zarobljenike, neostecene i besposlene bjegunice, polazak besplatnih ženskih tečajeva na obrtnim školama, utemeljenje obrtnih škola, tvorničkih škola i dječjih zabavnista za olakšanje majki, koje rade, sama stvari, koje neka obrambenoj št št drzave dadu novih moći i pomognu tako da se čim prije pobjedonosno dovrši rat.

Razne vijesti.

Nasi bjegunici. „Slovenec“ piše: „Slovenčini i hrvatskih bjegunaca ima u Steinklammnu-Rabensteinu 4000. Od dne 3. novembra do 7. decembra umrlo je samo 355 djece.“

Doplatak dalmatinskim učiteljima. Na predlog c. kr. pokrajinskog školskog vijeća, zemaljski odbor zaključio je, da se svim nastavnici ma pučki i građanski škola u Dalmaciji, koji su u aktivnoj službi, udjel jednokratni štipendijom doplatka za živuću u iznosu od 15 poslataka za njihova beriva, koja uživaju, a nečeljskim kandidatima i kandidatima u iznosu od 15 poslataka za njihova beriva. Polovica toga doplatka bit će doznačena odmah, a polovica na 1. ožujka 1916.

Glas od jednog zarobljenika iz Srbije. Bivši činovnik kod riječke okružne bi-agine Alois Moisse, koji je pao u zarobljeništvo u Srbiji, javio se jednom dopisničom iz Pireja, pišući, da su zarobljenici iz Niša prevezeni u Pirej, ali da ne znaju, kuda će oti. .

Za ratničice svinje u Medunima i Lisnjana sakuplja je gospođa Borri opet 121. Nasa je uprava ovaj i drugi iznos objavljiva u našem listu izvanrednom priloženom odhodu u ratu.

Smrt učitelja. U Puntuu umro je dne 7. decembra Nikola Marčić, koji je svoj višek izradio u Baški kao učiteljski pučki škola.

Mamuljilazića žena. Kako i kr. brojzajvni i dopisni ured javlja, namjerava ratna uprava žene u mnogo većoj mjeri nego je to dosada bio slučaj, privući na industrijalne i druge poslove. Od toga bit bilo veći koristi za vojsku, jer bit veliki broj za onežje sposobnih muskaraca mogao poći na frontu. Intelligencija žene nadomjestavale bit činovnike u industrijalna i trgovinana, čime bit opet vojsci dobila velik broj časnika. Rat je ovaj pokazao, da se žene dadu upotrebiti i u praktičnom životu i danas rade žene namjesto muskaraca u raznim službanu. U drugu ruku misli se time pripravljati ženu

za borbu za bitak u doba mira i preporoda gospodarskog života. Vojna se uprava nada, da će kod te akcije naći pripomoć i savjet svih krugova i time pospešiti postignuće svoj cilja, namie što skorije pobjedonosno dovršenje rata.

Izložba u Ercegovnom. Jednogod. dobrovoljac Marko Rašica, akadem. slikar, priredio je kolektivnu izložbu svojih slika u velikoj dvorani „Hrvatskog Doma“ u Ercegovome. Čisti priredio je 10 posto od cijena prodatih ulaznice na 10 promijenjen je ratnoj zakladi za pripomoć udova i siročadi. Izložba će trajati od 20.-25. decembra t. g. Otvoreno od 9 sati prijje podne do 4 sata poslije podne. Ulaznica 1 K. Vojnici i dječi 10 para.

Jubilej poštanske dopisnice. Dne 3. o. nj. bilo je pedeset godina, otkako je započela poštanska dopisna karta svoj život, za koji nijesu njezini početnici svakako ni slutili mogli, da će se toliko rasiriti. Prvi je imao ideju o tom ravnatelj pošte u Strassburg neki Stephan, koji je predlagao, da se piše i na komadu jačega papira, ali da se to frankira kano i pismo. U Njemačkoj su međutim tu novost dugo študirali, dok nije četiri godine kasnije austrijski kapetan na vojničkoj akademiji u Wiener Neustadtu Hermann došao na istu ideju, samo što je predlagao, da se uvede marka za dva novčića i da se ne suptje pisati na karti više od dvadeset riječi uz adresu. Odmah je bila ideja prihvaćena i to bez ograničenja broja riječi. Njemačka je poštanska uprava proširio se dopisivanje u Njemačkoj osobito u ratu 1870., kada je oko deset milijuna karata što primljeno i što poslano u prometu s bojištem.

Zepelini i sibica. U Australiji ne faili, kako javljaju ništa osim sibica, koje su strasno poskupile, više nego li za petsto posto. Razlog je tomu taj, što se vilika tvornica sibica, koja je sve svoje izlivače u Australiji nalazi na samom usću Temze, pa je od straha pred Zepelinima, koji onamo najviše udaraju, morala da obustavi svoje poslovanje.

Čitaonice za vojnike u Švicarskoj. Veoma korisna i nasljedovanja vrijedna organizacija postoji već preko godinu dana u Švicarskoj. U svakom maimie ma i jos tako malenom mjestu, u kojemu horaju vojnici, nalazi se čitaonica s najraznovrsnijim novinama, časopisima i dobrim knjižarima, a za neznan se novac pruža u njoj vojniciima i čaj, kava, a i druga jela. Takove čitaonice su osnovale i uzdržavaju ih privatna dobrotvorna društva. U njima se sastaju vojnici u slobodno vrijeme, čitaju i, što je glavno, uzdržavaju se od alkohola i stelnih njegovih posljedica. Ovo pokretanje i jest bila glavna svrha njihovog osnovanja.

Mahovina kao sredstvo za povijanje rana. U Škotskoj i nekojim predjelima Engleske, gdje se nalaze travništa, sakupljaju posebnu vrst nahovine od t. z. sfagaja te ju u velikim množinama šalju u London i Edinburg, gdje ju prepriđuju za povojce. Mahovina se pomno očisti i osuši na zraku, iea toga ju radnice spremaju u vrećice od veoma tanke tkanine i sterilizuju. Vele, da su takove vrećice mnogo uspješnije od naj-

boljeg pamuka ili vune, a usto su i veoma jeftine, jer mahovina tako rekavši ništa ne stoji. — B.

Novinski papir kao zaštitno sredstvo za zalih krumpira. Iskustvo je pokazalo, da su stare novine izvršno sredstvo, kojim se sprječava smrzavanje krumpira. Na drvenu se podlazu razasre prilično debeli sloj novina, a isto se tako umetno papir i sa strana prema zidu, a na to se sav krumpir opet pokriva debelom naslagom novinskog papira. Kod toga se mora paziti na to, da bude dostatan pristup zraka. Na taj je način posla za rukom kroz pune dvije godine sačuvali u podrumima i po tri centi krumpira od truleža i smrzavanja.

Dobrovoljni prinosi.
 Naša je uprava primila te će prositi svrsi slijedeće prinosne:

Za hrvatske škole u Pulji: Gosp. Miho Buzolić K 1
 Ukupno K 1
 Prije iskazano . . . K 242
 Sveukupno K 243
 Izručeno K 243
 Za uručiti K 1

Podupirajte Družbu

Zadnje vijesti.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 15. decembra. (D. u.) Službeno se javlja:

- Rusko bojište. Nikakvih osobitih događaja.
- Talijansko bojište. Polozaj je nepromijenjen.
- Srpsko bojište.

Austro-ugarske čete generala Kövessa, koje prodiru iz Pjevlja, zauzele su jučer također emrogarske pozicije južno Vrane Gore u cijeloj širini. Jedna je kolona proganjajući prodira do klancu rijeke Tare, te je raspršila kod Glibčeva neprijateljski bataljon; druge su pak čete stigle do graba. Na visinama neposredno istočno Berane bore se protiv Crnogoraca uz nase odjele također i Muhamedanci i Albanci. Jučer je zarobljeno 340 vojnika i 150 vojnih obeznanika.

Zauzjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 15. decembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Istarska Posujilnica u Puli

Tko želi uložiti sigurno svoj novac na štednju, tko ima platiti „Posujilnici“ interes ili što na račun svog duga, tko bit htio u potrebi da digne koliko iz svog uloška kod „Posujilnice“ — taj nek ide u delavnik između 6 i 7, a u nedjelju i praznik između 3 i 4 sati popodne u „Narodni Dom“ (palaca „Istarske Posujilnice“) na II. kat u pisarnu d. r. **L. Scaliar**, odvjetnika i vojnčkog branitelja.

HAREMSKA RUŽA.

Bugarski napisao V. BEMČEV.

Jednog je dana spopala moćnoga kalifa Bagdadskog, Nahr-el-Tugdi-ja, silna dosada. Njegovi mu ministri — prevanljaci i ulizice kao svagdje — imali su doduše staroslavna imena i svojstvo, da na račun puka zgru imetak — ali inače ništa od onoga, što bit ispunjavalo supljino pod draguljima urešenim turbanom i činilo njihovu pustlu brijljanje zabavnim.

Nije dakle čudo, da ga konačno nijesu više mogli da razvesele ni plesovi ni pjesme mnogobrojnih haremskih žena.

Zvijanje ga uopće nije više ostavilo. I duznog su počitanju stali dakako zvijevati i ministri, haremske žene — i konačno je zviyavo čitavi Bagdad.

Dosada se je kod Nahr-el-Tugdi-ja malo po malo pridružila i besanica i već su se ozbiljno počeli zabrinjavati za njegovo zdravlje.

— Allah, — uzdasio je on — zasto moram ja, najmoćniji, da budem bijedniji od najukćavnijeg krojačica u Bagdadu! Oslobodi me, Allah, i Muhamede, od dosade!

Tad stupi pred nj Mirza, koji je tužnjaku bio čuo — rob, kojemu je zadane mu bit mu lepezom domasuje blizud

— Gospodaru — stalo je lukavo momče ponizno moliti, — dopusti najnižemu od Tvojih slugu, da ti kaže sredstvo protiv dosadi!

Različenim radi takove drzovitosti, masio se je kalif već maća . . . no beskrnjno zviyevanje obori mu ruku i dovede ga na blaze misli.

— Dakle, daj da čujem! — povikne, — Zasluzena te plaća ne će minutu.

— Gospodaru, — progovori sad Mirza veselo, — jasno je, da Te spopada dosada; neprestano ista čika, isti ulizice i prevanljaci! Pomiješaj se jednom među narod, potraži najsiromasnije ulice u Bagdadu i živi — ma bilo i samo jedan dan — među malenima, bijednima

— Kalifi se je prijedlog svidio.

— Neka bude! — pronjrnja, — i ti ćeš me voditi!

Prena večeru mogao si da zamijetiš dva kukavno otiyvena čovjeka, kako se suljaju po najzabavnijim ulicama Bagdadskimi. Već se srebrna njevesica razljevajala po minaretima i krovovima — kadno se zaustavise pred malenom, otvoreniom zračnoćeru, iz kojeja je do njihovih uba dopiralo zveketanje škara — pomiješana s dubokim uzdisanjem.

Halem je to bio, jadni krojač, kojemu se je nevolja i jad izražavao uzdisama.

— Allah, — kukao je on, — ti svo-

moćni premudri samo je jedan dan daj, da veliki kalif Bagdadski kače moj život, a ja njegovu moć!

Prije nego li se svanulo jutro, dovedose Halemu pred Nahr-el-Tugdi-ja, koji mu je — okružen od svojih ministara — ovako kazao:

— Od jutra do večera bit ćeš u Bagdadu gospodari i kao si ga onomu, koji bit se usudio, da se usprotivi tvojim nalogima! A ja ću te opet kroz ovo vrijeme zamijenjivati u tvojim kući! — To je eto moja volja i pratio nas Allah na našim putovima!

Halem se je bio u prvi mah začudio. No ubrzo se mudri krojač snadje i progovori odvažno, prije nego li sjeo na prijestolje:

— Prije, nego li Ti ja, gospodaru, ustupim mjesto u svojoj kući, obećaj mi jedno: Ja ću eto vlast, koju mi podajes, samo tri puta upotrebiti — ali što ja učinim, nek vrijedi za vječna vremena:

— Neka bude: — odvrati kalif, i udalj se.

Halem se je međutim okoristio svojom vlašću. Doskora izatoga već vidjelo se je, kako na Bagdadskim vratima više glave svih ministara. Na to je imenovao najmudrije iz puka za prve činovnike kneževne.

No prije nego li je mogao da i po treći put upotrebi svoju vlast, dočrli Nahr-el-Tugdi kao bez daha, na crtama lica mu

Zapadno bojište.
 Na zapadnoj fronti ništa znatnog. Neprijateljski zrakovolje izgubilo je u lomice u zračnoj borbi djelomice obrambenim topništvom 4 letjela.

Istočno bojište.
 Ništa nova.

Balkansko bojište.
 Jugozapadno Pjevlja suzbili smo neprijatelja preko rijeke Tare i dalje isto preko linije Grab-Brodarevo. Zarobili su više stotina momaka.

Vrhovna vojna uprava

Turski ratni izvještaj
 Carigrad, 15. decembra. (D. u.) Glavni stan javlja:

Fronta na Iraku.
 Blizu Kutuelamare neprijateljska je to nička djelatnost vidljivo posustala. K odgovor na to, mi smo sa jakim uspjehom navalavala veoma približili nekoj zamienljivoj neprijateljskoj poziciji.

Fronta na Dardanelima.
 Na dardaneljskoj smo fronti s uinko palili na neprijateljske pozicije blizu Anzolu. U osjecima od Anburu-a i Senu baira prilično jaka borba s bombama i vremenitimi topnički dvojev.

... i mu lepezom domasuje blizud